

6. In vuur en vlam

DOELSTELLINGEN

- De kinderen leren meer over het verhaal van Pinksteren.
- De kinderen leren dat de symbolen wind en vuur een belangrijke rol spelen in het pinksterverhaal.
- De kinderen ontdekken dat Pinksteren een feest is waarbij iedereen de goede boodschap van Jezus Christus in zijn eigen taal hoort.
- De kinderen leren meer over de kleuren van het kerkelijk jaar.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Pinksteren is het laatste feest in de cyclus van het kerkelijk jaar, die begint met de geboorte van Jezus (Kerst). De verschillende feesten en periodes uit het kerkelijk jaar hebben een eigen liturgische kleur. Zo laat de kleur zien in wat voor tijd van het jaar de kerk zich bevindt. De kleuren zijn terug te zien in de kerkdiensten. De kerkelijke kleuren zijn paars, wit, groen en rood. Elke kleur heeft een eigen betekenis en spreekt dus eigenlijk ook een eigen taal.

Paars is de kleur van soberheid, inkeer en wanhoop. De dofheid van de kleur is een teken van rouw en boete. Eerst werd paars alleen gebruikt in de veertigdagentijd, later ook in de adventstijd. Wit is de kleur van zuiverheid. Deze kleur wordt gebruikt op de feesten die te maken hebben met vernieuwing en verlossing zoals Pasen en Kerst. Groen is de kleur van groei en van de aarde. Groen drukt de verwachting uit dat de 'grote zomer', waarin alles en iedereen één is, ooit komt. Rood wordt verbonden met het vuur van de heilige Geest. Het is de kleur van Pinksteren.

Pinksteren wordt vijftig dagen na Pasen gevierd. In het woord Pinksteren zit het Griekse woord *pentekoste* dat 'vijftigste (dag)' betekent. Dit verwijst naar een periode van wachten en verwachten. Na de opstanding van Jezus brak voor de discipelen een periode van onzekerheid, wachten en verwachten aan. De leerlingen hebben Jezus na Pasen nog wel gezien in verschillende verschijningen, maar ze zijn niet meer met Hem opgetrokken zoals daarvoor. Daardoor leek het alsof het werk van Jezus op losse schroeven kwam te staan. Met het pinksterfeest ontvingen de leerlingen van Jezus de Heilige Geest. Na een periode waarin weinig meer te zien was van het werk van Jezus, raakten ze vol vuur en vlam en werden ze in beweging gezet om het werk van Jezus voort te zetten.

Zoals het christelijke Pasen verwant is aan het joodse Pesach, zo bestaat er ook verwantschap tussen Pinksteren en het joodse Wekenfeest (Sjavoet). Sjavoet is een oogstfeest, maar tijdens dit feest wordt er ook stilgestaan bij het ontvangen van de Tora (de leefregels van God) op de Sinaï. De nacht voor Sjavoet blijven joden wakker om in de synagoge te studeren en te leren. Daarna wordt er vroeg in de ochtend gebeden. Het ochtendgebed is een lofprijzing en geloofsbelijdenis. Het begint met de volgende woorden: "Hoor Israë!, de Eeuwige is onze God, de Eeuwige is één. Je moet houden van de Eeuwige God met heel je hart, heel je ziel en heel je vermogen."

De leerlingen van Jezus hebben dit feest meegevierd. Mogelijk hebben ze ook een nacht gewaakt en gestudeerd. Petrus, volgens velen de grondlegger van de kerk, houdt 's ochtends een toespraak tijdens het joodse Wekenfeest. Deze toespraak lijkt op het bovenstaande gebed uit de joodse traditie. Ook Petrus roept de mensen op om te horen. Dan gebeurt het wonder: mensen uit alle landen, die allerlei verschillende talen spreken, horen én verstaan hem. Deze mensen raken vol van wat hij vertelt. Ze begrijpen, in hun eigen woorden, dat het evangelie van Jezus Christus ook voor hen is bedoeld.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door. Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen. Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken:

- Lees Handelingen 2: 1-47. Wat betekenen de woorden van Petrus voor je?
- Wat betekent Pinksteren voor je?
- Wat in het pinksterfeest spreekt jou in het bijzonder aan en wat niet?
- Wat zou je de kinderen mee kunnen geven van je persoonlijke beleving van het pinksterfeest?

Praktische voorbereiding

Plan de bijeenkomst zo mogelijk in de week na Pinksteren.

Geef de kinderen zo mogelijk een kopie van werkblad 6.1 mee vóór de bijeenkomst. Vraag hun dan om het werkblad thuis in te vullen. De opdracht staat op het werkblad. Het ingevulde werkblad zal besproken worden tijdens de bijeenkomst, dus geef duidelijk aan dat de kinderen het dan weer moeten meebrengen. Het is echter ook mogelijk om het werkblad gewoon te laten invullen tijdens het programma (zie *Verkenning*).

Maak van tevoren voor ieder kind een enveloppe met daarin een handje confetti. Print de volgende tekst een aantal keer en plak deze op de envelopjes:

Leg de confetti uit dit enveloppe op de hand van je ouders of opvoeders. Vraag waarvoor zij graag in beweging willen komen en wat dat te maken heeft met hun geloof in Jezus. Blaas daarna de confetti eraf. Vertel wat jullie met de confetti hebben gedaan tijdens de basiscatechese. Veel plezier!

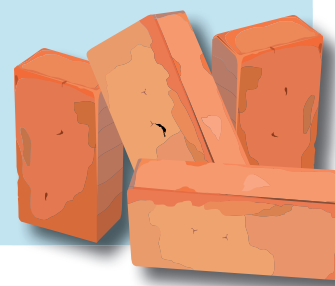
BENODIGDHEDEN

Vooraf

Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Kopieën van de werkbladen 6.1 en 6.2 voor alle kinderen (werkblad 6.1 mogelijk van tevoren meegegeven, zie VOORBEREIDING);
- Een taalgids (zoals een boekje van de serie *Wat & Hoe in het...*);
- Een bijbel (NBV) of een kinderbijbel met het verhaal van Pinksteren;
- Scharen en splitpennen;
- Pennen;
- Een stopwatch of kookwekker;
- Een kopie van werkblad 6.3 (in kaartjes geknipt);
- Een (niet te kleine) ventilator;
- Confetti;
- Een enveloppe met confetti voor alle kinderen (zie VOORBEREIDING).

PROGRAMMA

10 minuten

Opening

Heet de kinderen van harte welkom. Doe dit niet in het Nederlands, maar in een taal die de kinderen niet verstaan, met behulp van de taalgids die je hebt meegenomen. Laat het boekje zien aan de kinderen en laat zien wat je net hebt gezegd. Kunnen ze ook wat terugzeggen in de vreemde taal? Laat hen een passende reactie opzoeken en zeggen.

Als de kinderen het leuk vinden, kun je hier ook een spelletje van maken. Laat steeds één kind wat zeggen en laat een ander kind het vertalen. Zorg ervoor dat iedereen aan de beurt komt.

Leg de kinderen uit dat je deze opening niet voor niets hebt gedaan: het heeft te maken met een christelijk feest. Weten de kinderen welk feest? Als de kinderen doorhebben dat het om Pinksteren gaat, ga je verder met het programma.

10 minuten

Verkenning

Als je werkblad 6.1 van tevoren aan de kinderen had meegegeven (zie VOORBEREIDING), vraag hun dan om het ingevulde werkblad er even bij te pakken. Had je werkblad 6.1 niet van tevoren uitgedeeld, doe dat dan nu en laat het ter plekke invullen. De tekening kunnen ze dan later thuis maken.

Bespreek het werkblad samen met de kinderen. Wie van hen is er weleens in het buitenland geweest? Weten ze ook welk land dat was en welke taal daar werd gesproken? In veel landen wordt er een andere taal gesproken dan Nederlands. Dat kan knap lastig zijn. Hoe hebben de kinderen dat toen opgelost, bijvoorbeeld toen ze wilden spelen met andere kinderen of bij het boodschappen doen? Hadden ze toen ook zo'n taalgids bij zich?

15 minuten

Verdieping

Lees de kinderen het verhaal van Pinksteren voor. Het verhaal staat in Handelingen 2: 1-47, maar je kunt het natuurlijk ook uit een kinderbijbel voorlezen.

Leg uit dat Pinksteren een feest is dat ook met talen te maken heeft. Met Pinksteren hadden Jezus' leerlingen ineens door wat Hij had bedoeld met Zijn boodschap toen Hij nog op aarde was. Ze raakten daarover zo enthousiast dat zij in vuur en vlam stonden en het alle mensen wilden vertellen, ook mensen uit het buitenland die op dat moment in Jeruzalem waren. Het bijzondere van Pinksteren is dat iedereen de woorden van de leerlingen begreep, ook al spraken zij niet in hun eigen taal. Door de wind en het vuur van de Heilige Geest, de geest van Jezus, werden de leerlingen in beweging gezet. Op die dag wilden ongeveer drieduizend anderen óók in beweging worden gezet om de weg te volgen van Jezus, die spreekt over de liefde van God voor alle mensen en die mensen oproept van elkaar te houden en voor elkaar te zorgen, zoals God van ons houdt en voor ons zorgt.

Weten de kinderen hoe je tegenwoordig in de kerk kunt zien dat het Pinksteren is? Laat hen een paar ervaringen delen uit de kerk en/of uit de kindernevendienst. Vertel de kinderen dat het ook te zien is aan de kleuren in de kerk. Met Pinksteren is de kleur rood. Als je deze bijeenkomst kort na Pinksteren houdt, ga dan zo mogelijk even in de kerkzaal kijken naar het antependium (het kleed) over de liturgische tafel. De kleur rood staat voor: liefde, warmte, geest, vuur. Weten de kinderen ook voorbeelden van andere kleuren te bedenken? Leg uit dat bij alle feesten in de kerk een kleur hoort. Geef aan dat de kinderen met een speciaal hulpmiddel gaan ontdekken welke kleuren.

Deel scharen, splitpennen en kopieën van werkblad 6.2 uit. Laat de kinderen eerst de geheimtaalschijf in elkaar zetten. Die schijf kunnen ze vervolgens gebruiken om te kijken welke kleur bij welk feest hoort. De antwoorden zijn: paars, wit, paars, wit, rood, groen. Leg aan de hand van de achtergrondinformatie uit wat de kleuren betekenen.

20 minuten

Verwerking

Verdeel de kinderen in twee gelijke groepen. Speel met de kinderen het spelletje hints. Jij bent de jury en de scheidsrechter. Geef steeds een kind een van de kaartjes van werkblad 6.3. De bedoeling is dat hij of zij dat woord (of de lettergrepen ervan) uitbeeldt, zonder te spreken. Er mogen dus geen geluiden worden gemaakt en de woorden mogen niet worden gevormd met de mond (zodat de groep kan liplezen). De eigen groep probeert zo snel mogelijk het woord te raden; de andere groep mag alleen meekijken. Als de eigen groep het woord binnen een minuut raadt, levert dat twee punten op. Als dat niet lukt, mag de andere groep één keer raden; een goed antwoord levert dan één punt op.

Als alle woorden geweest zijn, zeg je dat dit natuurlijk een leuk spel is om te doen. De kinderen hebben woorden uitgebeeld die te maken hebben met Pinksteren. Maar waar gaat het spel nu eigenlijk precies om? Door het maken van gebaren hebben de kinderen

ervoor gezorgd dat ze elkaar gingen begrijpen, ook al is 'gebarentaal' iets heel anders dan Nederlands. Leg de kinderen uit dat dat de kern is van Pinksteren: opeens begrepen mensen waar het om ging! Na een periode van wachten, nadat Jezus met Hemelvaart van de aarde was vertrokken, zagen ze weer waar het om ging en raakten ze daarover in vuur en vlam. Ze waren in beweging gezet om te bouwen aan Gods koninkrijk op aarde – een plaats waar het goed is voor alle mensen.

5 minuten

Afsluiting

Vraag alle kinderen om bij de ventilator te komen staan. Vertel dat de wind van het pinksterfeest maakte dat de leerlingen van Jezus niet meer bleven zitten wachten, maar dat ze in beweging werden gezet om ervoor te zorgen dat de goede boodschap van Jezus de wereld in ging. Dat ga je de kinderen nu vrolijk laten verbeelden met de ventilator en de confetti. Geef alle kinderen een klein beetje confetti en nodig hen uit om één voor één de confetti los te laten voor de ventilator. Geef na afloop aan de kinderen mee dat zij ook in beweging mogen komen en blijven voor Jezus – net zo vrolijk en kleurrijk als de confetti. Ruim samen de confetti op.

Geef de kinderen een enveloppe met confetti mee naar huis. Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 6.1 – Vakantiekaart
2. Werkblad 6.2 – Geheimtaal
3. Werkblad 6.3 – Hints

Werkblad 6.1 – Vakantiekaart

OPDRACHT

Stel, je bent op vakantie in een ander land waar je de taal niet spreekt. Hieronder zie je de 'achterkant' van een Ansichtkaart. Vul de zinnen op de kaart aan. Schrijf bijvoorbeeld hoe je toch met kinderen in het buitenland kon spelen, of wat jou opviel. Als je weleens in het buitenland op vakantie bent geweest, mag je daar iets over schrijven. Maar je mag ook iets verzinnen en opschrijven hoe je denkt dat het zou gaan.

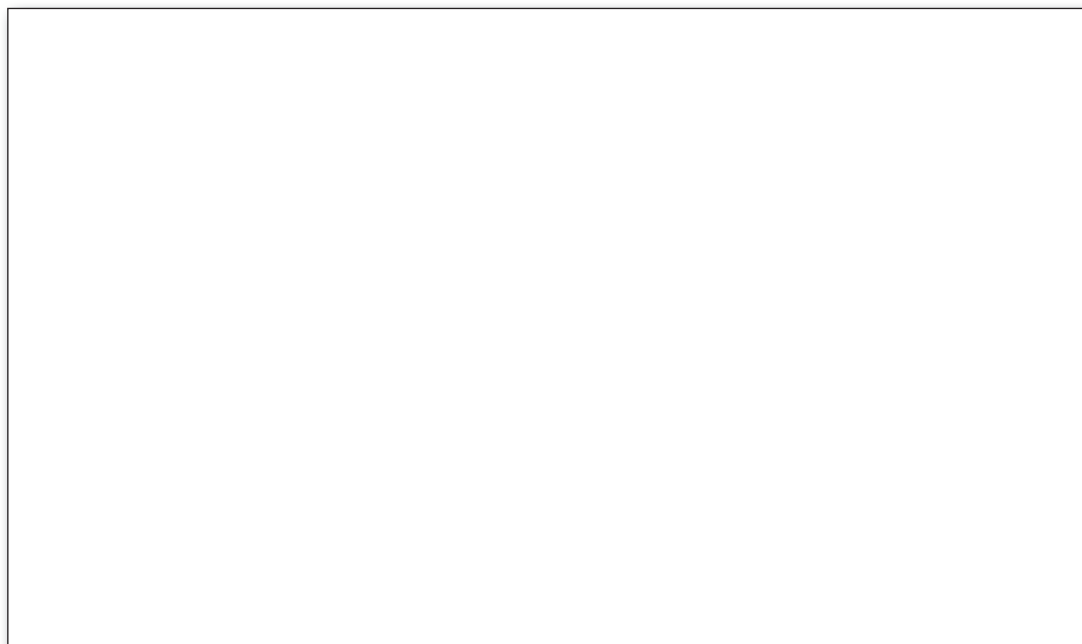
Hoi,

Ik ben op vakantie in _____ .

De mensen praten hier geen Nederlands,
maar _____ .

Als ik met andere kinderen wil praten,
lukt dat dus niet. Als ik wat wil vragen of
zeggen, dan probeer ik dat zo te doen:

Heb je tijd over? Dan kun je hieronder, op de 'voorkant' van de Ansichtkaart, een mooie tekening maken van hoe het land eruitziet.

Werkblad 6.2 – Geheimtaal

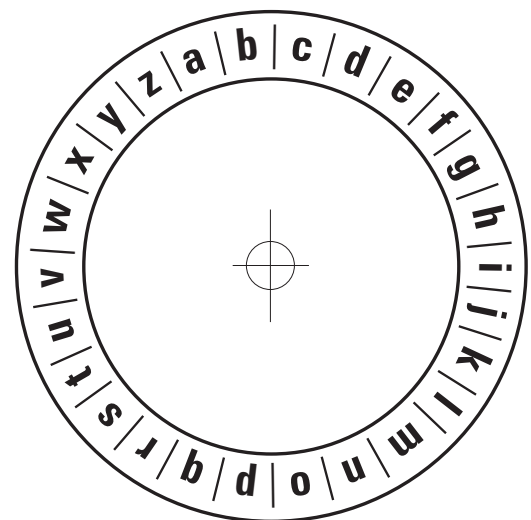
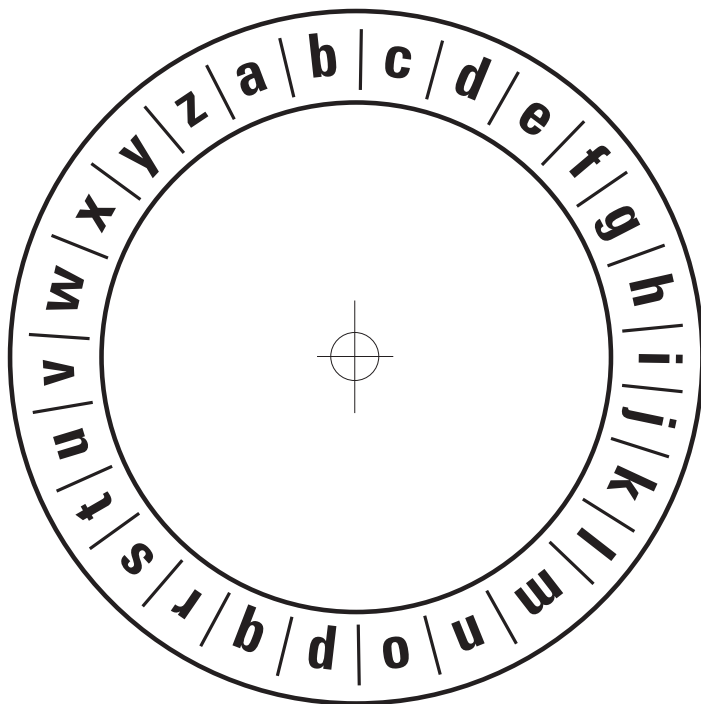
OPDRACHT

Je gaat een geheimtaalschijf maken. Knip eerst de twee rondjes onder aan dit werkblad uit. Leg het kleine rondje op het grote (allebei met de tekst naar boven). Steek er een splitpen doorheen, precies in het midden. Nu kun je ze draaien.

Deze geheimtaalschijf kun je gebruiken om geheimtaal te lezen. Daarvoor moet je eerst weten wat de 'sleutel' van de code is. Dat werkt als volgt. Stel, de sleutel van een stukje tekst in geheimtaal is "D=A". Dat betekent: waar een D staat, moet je eigenlijk een A lezen. Ook de andere letters schuiven een paar plaatsjes op (bijvoorbeeld: E=B, F=C, enzovoorts). Hoe lees je zo'n tekst nu? Draai de schijf zo dat de letter D in de buitenring tegen de letter A in de binnenring komt te staan. Nu kun je de geheime tekst lezen: zoek elke letter op de buitenring en kijk wat er in de binnenring staat!

Vul nu de zinnen hieronder aan. Het laatste woord staat steeds in geheimtaal. Dat woord kun je zo niet lezen, maar wel met je geheimtaalschijf! Voor elke zin staat welke sleutel je moet gebruiken.

1. (D=A) Als het advent is, dan is de kleur: _____ SDDUV
2. (H=A) Als het Kerst is, dan is de kleur: _____ DPA
3. (F=A) Als het veertigdagentijd is, dan is de kleur: _____ UFFWX
4. (O=A) Als het Pasen is, dan is de kleur: _____ KWH
5. (V=A) Als het Pinksteren is, dan is de kleur: _____ MJJY
6. (T=A) Meestal is de kleur in de kerk: _____ ZKHGX

Werkblad 6.3 – Hints

VLAMMEN	TAAL
GEEST	WIND
WACHTEN	BIDDEN
BEGRIJPEN	HEILIG
GEMEENTE	PETRUS
LEERLING	WERELD
TAAL	GELOOF